

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,50 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 bani 20 —

PRINDEREA VALIULUI DIN RHODOS DE CATRE ITALIENI. — (Vezi explicația).

departe din sat n'a mers. Numai când de pe maidanuri și-a aruncat ochii departe peste vărfuri de dealuri a văzut ici și colo slovnindu-se câte un sat până nu mai zărea nimic de cât o pânză vântată albastră de unde nu mai vedea mai departe și acolo trebuie că erau marginile lumii.

Șatata era lumea pentru el. Maidanuri cu sate, livezi și păduri și locuri de arătură, o apă mare printre maidanuri a cărei pânză de oțel se perdea departe după muchea unui deal, un drum care se întindea ca o cordea pe marginea apei și pe care în zilele de vară când bătea vântul se înălțau vârtejuri ca suluri înalte de praf. Apa se ducea în baltă și balta era fucoto curgea apa, drumul mergea în lume și lumea era încotro ducea drumul. Dacă ar pleca în lume pe drumul acela, ar merge și s'ar duce și s'ar duce, până unde ar da de o pustie mai mare... și de aci Florea se pierdea în lumea basmelor și se vedea fătăcînd ca Făt-Frumos prin pustii și prin codri și se vedea sosind la curtea vre-unui sineu puternic sau a vre-unui împărat vesit și acolo s'ar băga argat, măcar la grădinarul împăratului șar fi mult mai bine de el.

Și învârtit de gânduri multe mai nu băgă de seamă când ajunse la plute.

Opri boii să răsuflă și-i îndeamnă iar.

La plute fugise râpa cu drumul în isvor și trebuia să ocolească, pe deasupra rupturii nu era loc decât atâta cât putea trece o sanie căci în partea de dinsus era marginea unei holde de porumb. Ruptura era mai de un stat de om în jos ma'ul și desirată apoi la vale până în izvor.

Până în prânz mai scoborâse singur cu o sanie acasă și trecuse acolo bine. Acum se asprise drumul că-l ardea soarele, sania prea frigă bărtis și lui îi era teamă, nu atât de sanie că o răsturna-o ci de Neculai de s'o întâmpla ceva.

Ajunge în marginea rupturii, ține tot mai hăisit când cel din cea se fatinde la un cuib de porumb și înfige gura, și când Florea îl smuci înfins de funie se împinse prea mult peste cel din hăisit și sania își făcu vânt hărtis drept în malul rupturii și se întoarse peste cap de mai trosnind jăpnița din jug și târând pe cel din hăisit de răpă spânzându-i în jug, pe sub proțap, iar cel din cea rămase ingenuchiat pe buza puțului cu firul de porumb în gură și tinând încordat pe cel de desubt.

Se învârtiră odată toate maidanurile cu Florea și se opri Florea cu ochii la Neculai care venea de prăpădea pământul, și parcă i se întunecă înaintea ochilor.

Trase de restul să-l scoată nu putu. Cel din răpă gemea. De ar fi avut un cuțit l'ar fi băgat tot în cel din cea că din pricina lui a răsturnat. Il lovi cu piciorul sări de mal și căută dedesubt lângă prăjină și trase toporașul din urma sâmbel, și fuga sus să tac restul. În zăpăceala lui odată în restul și odată scăpă tot tășul în gâtul bouului care mugii de răsună valca când țigul sângele și se sbātu de mai să-l tragă pe celălalt în sus și căzu iar în genuchi gemând și mugind.

Florea stă o clipă împietrit cu toporașul în mână, neîncrezător parcă, își mișcă ochii spre Neculai care venea aprins de tot cu cavul gel, cu căciula într-o mână și cu furca în cealaltă; privi apoi spre sat, aruncă toporașul și într-o lucră ce-i trecu prin minte i se oglinde lumea până la marginile ei vinete albastre.

O luă la fugă... unde?... În lume credea el, acolo nu-l va găsi nimeni. Pe drum în lume nu-l va opri nimeni... va scăpa de Neculai...

Deasupra în înaltul cerului vulturul mai face un cerc și-și întinde apoi zborul spre zări încolo departe.

-- O! Deamne! unde-i?... unde-i?... M'a sărăcit dușmanul, unde-i să-l

GALERIA AVIATORILOR ROMÂNI

PRINCIPELE VALENTIN BIBESCU

Aviator distins și unul din inițiatorii «Ligei Aeriene Naționale».

prinz. scrâșni Neculai lăsând să-l cadă furca de o parte, căciula în partea cealaltă cu ochii scanteitori privind spre cerul adânc albastru și cu fața încremenită de mânie.

Unde-i dușmanul, pacostea, piaza rea, dau eu de el...

Și bouul mugind stătea îngenuchiat pe buza râpei cu o țigă tăcută lângă restul de corn și cu iărlel de sânge până jos în țărâna înfierbântată.

La stejarul din coasta Teilor cosașii nu bat coasele de când au auzit răgetul despadăjdut al bouului că au urmărit cu ochii cum alerga Neculai și cum Florea s'a pierdut după o buză de mal și cum a eșit iar pe coastă și a trecut după un maidan.

L'au văzut pe Neculai încingând pe mal gâtul bouului cu brațul și luându-i pe amândoi de dindărăt și jugul la spina de porni spre sat lăsând sania de mal.

— Ce-o fi pălit se întrebați tăcuți aprcape cel din coastă.

Ici cotea se ivea câte un cărduleț de oi pe coaste grămădindu-se la umbra câte unui copac și un țurluit de fluer s'auzea din când în când de la un cioban ce se învâța la cântec, și cald de s'aprindea pământul.

P. Gh. Rădulescu Petraru.

SCRISOARE

Nam nădejde -- nu te teme, —
Căci din suflet mi s'a dus
Ca un soare ce-a apus...
Te cunosc de-atâta vreme!..

Calea-mi, zici, că e greșită
Și mă sfătuiești s'o 'ndrept...
Tu crezi oare că n'am drept
Să mă nchin cui vreau, ispita?..

Nu știu ură sau iubire-ă...
Vino, nu-ți spun, dar nici: pleacă,
Plâns năvălitor mă 'nvacă...
Alta, parcă-î legea firii!..

«Din învătămintele faci
Ce nu a făcut natura»...
Vezi aci mie toată ura
Nu poți altfel să mă 'mpaci?..

Gabrielle I. Anastasiu Vuculescu.

Convorbiri astronomice

Din ciudățeniile cerești — O planetă curioasă -- Are drumul ca al unei comete.

Se știe că Soarele, corp luminos, una din nenumăratele stele ce populează universul, dar steaua cea mai apropiată de noi, e capul unei numeroase familii de corpuri întunecate. Aceste corpuri întunecate, mari și mici, se învârtesc la diferite distanțe în jurul Soarelui, de la care primesc lumină și căldură. În ordinea depărtării de la Soare, Pământul e al treilea corp întunecat, sau planetă. Între Pământ și Soare se află Venus (Luceafărul) și Mercur. Dincolo de Pământ se află misterioasa planetă Marte, apoi mai departe în Jupiter și celelalte planete mari. Toate aceste planete se învârtesc în jurul Soarelui pe același plan aproape și descriu cercuri în jurul Soarelui. — „Cercuiri” nu e cuvântul exact, ar trebui să zicem „elipse”, dar aceasta nu are însemnătate deocamdată pentru noi.

Între planetele Marte și Jupiter, se află nenumărate corpuri mici, tot întunecate, din care până anul acesta s'au descoperit peste 700 și probabil sunt câte-va mii. Corpusculele acestea au dimensiuni foarte mici, așa cele mai multe dintre ele au diametru mai mic poate de cât din București la Clitila, altele nu ar fi mai mari de cât București. Câteva din ele se văd cu binoclu, la anumite timpuri; unele se văd numai cu lunetele și cu telescoapele; cele mai multe însă sunt găsite numai cu ajutorul plăcii fotografice.

E greu deci pentru astronomi să fie socoteala mersului lor pe cer, căci pentru fiecare asemenea corpuscule trebuie socotelel pileticoase, ca să poți ști în anutue seară, în ce parte a cerului se află. Unele au fost pierdute chiar. De la noi din țară, cel dintâi care a calculat drumul unei asemenea planete mici, a fost d. W. Pauly din București, care trei ani de-a rândul a calculat drumul planetei mici *Asteroidas*, planeta fiind regăsită apoi chiar în pozițiile indicate de d. Pauly, care

a publicat rezultatul calculelor sale în *Astronomische Nachrichten* și în *Berliner Jahrbuch*. Acum în urmă a mai făcut asemenea calcule d. G. Bratu din Iași.

Planetele mici descriu și ele cercuri mai mult sau mai puțin regulate în jurul Soarelui, între cercurile descrise de Marte și de Jupiter. Iată însă că acum câțiva ani se descoperă o planetă mică, al cărui mers era cu totul zăpăcit.

Corpusculul acesta, numit de astronomi *Eros*, taie drumul lui Marte, astfel, că, la anumite epoci se află între Marte și Pământ. Vre-o patru alte asemenea planete mici întretaie drumul lui Jupiter, trecând dincolo de această planetă. Acum în urmă s'a descoperit o altă planetă mică și mai curioasă. Deocamdată, ea poartă numele de *1911 M T*, dar va fi de sigur botezată și ea. Planeta aceasta întretaie drumul lui Marte și al Pământului, astfel că uneori ajunge la o apropiere foarte mare de Pământ. Ar fi al doilea corp cereesc mai apropiat de noi, după Lună.

În 1911 a fost descoperită de astronomul Palisa din Viena, dar avea o mișcare repede și nu a putut fi observată seri de-arândul. Astro-nomi o pierduseră.

Dar nu numai că întretaie drumul lui Marte și al Pământului, ci și pe acela al lui Jupiter și Saturn. Astfel, la cea mai mică apropiere de Soare se găsește între Pământ și Venus, iar la cea mai mare depărtare, ea se află între drumurile planetelor Saturn și Uranus. Aceasta întrece tot ce s'a descoperit până acum cu privire la construcția sistemului nostru solar. Numai cometele descriu asemenea elipse lunguete, cari le fac să se afle când în apropierea Soarelui, când la marginile imperiului solar. Iată însă că o planetă mică, un corp solid, întunecat, își permite să aibă și el un drum asemenea cu al cometelor. Diametrul acestei planete trebuie să fie foarte mic, câțiva zeci de kilometri, căci la cea mai mare apropiere de noi, planeta abia se vede cu lunetele.

În orice caz, pentru Marte, de pildă, nu e plăcut vagabondajul acestei mici planete, căci deși șansele unei ciocniri sunt prea puține, ele totuși există. S'ar putea întâmpla vre-o dată, ca mica planetă să se afle în apropierea imediată a lui Marte. În acest caz, mica planetă atrasă de Marte, s'ar repezi spre so-lul acestuia, s'ar aprinde; ar fi un enorm corp înfiăcărat ce ar cădea pe spinarea Martienilor. Jupiter și Saturn ar fi și ei amenințați cu un asemenea proceit; s'ar putea însă și altfel, anume ca mica planetă să devină un satelit al vre-uncuia din acele planete.

În orice caz drumul acestui corpuscul e cu totul curios și el va da mult de lucru astronomilor, cari iubesc regula, armonia.

Victor Anestin.

De la curtea ultimului rege AL POLONIEI

În anul 1766, un tânăr elvetian cu numele Reverdil primi chemarea plină de onoare de a fi bibliotecarul curții și lectorul regelui Stanislaŭ August al Poloniei.

Când în fine el sosi după o lungă călătorie, la Varșovia, regele Stanislaŭ îl îmbrățișă exclamând: «În fine te am lângă mine!»

Această ciudată exclamațiune devine clară dacă ia cineva în considerație caracterul regelui și împrejurările de pe atunci de la curtea Poloniei, unde domnea o continuă lipsă de bani și nimeni nu-și căpăta plata.

Acest barbat a lăsat un carnet care a fost găsit acum de curând și pe care îl publică ziarul parisian «*Mercure de France*». Acest carnet aruncă o lumină interesantă asupra vieții de la

curtea ultimului rege al Poloniei, Stanislaŭ era un bărbat foarte talentat, dar fantasiile sale erau incomensurabile și anturagiul său avu să sufere mult din cauza aceasta: «Avântat până la cer și profund măhnit», extrem de amabil și nedrept până la exagerație, toate aceste însușiri le întrunea Stanislaŭ, în același timp. De multe ori el copleșea pe lector cu cele mai amare reproșuri, și apoi în aceeași respirație el îl lăuda iarăși peste măsură, cu un cuvânt nici el singur nu știa ceea ce face. Mereu și schimba dispoziția sufletească.

Aceasta s'ar putea atribui grijilor sale politice, dacă nu chiar Stanislaŭ ar fi făcut declarația: «Fie-care guvern și are crizele sale, după cum fie-care om capătă pojarul ușor din cauza vântului. Pe unii îi atacă mai grav, alții însă au să sufere foarte puțin din cauza lui. După ce au trecut de el, el trăese cu mai multă siguranță.

Stanislaŭ era, așa scrie el, un mare admirator al științelor, dar în același timp era și un infăcărat adorator al sexului feminin. La curtea sa trăiau duzino de metrese. Nu numai Polonia dar aproape fie-care țară din Europa își avea reprezentantele sale frumoase la curtea polonă. Ele trăiau în palatul regal și purtau nume glumete ca «drăvolul cel bun» sau «mititica» etc. Când o tânără fată de 18 ani cu numele Constanta Largeny născu regelui la 1769 un fiu, faptul acesta provocă atâta bucurie regelui în cât dădu repede tinerei mame, un bărbat în persoana bibliotecarului său. El îl înduplecă ca să recunoască copilul ca pe al său. Dar nu ținu de loc de a sa datorie, ca să îngrijească de ea și Reverdi se văzu silit să trimită pe soția sa la părinții ei în Elveția.

După cinci ani el obținut divorțul de ea. Indată ce regele află aceasta, găsi o nouă amică pentru bibliotecarul său. Aceasta era fosta soție a unui colonel cu numele Dahlko. Din nefericire acest carnet se încheie cu anul 1787. Nu se știe cât a petrecut Reverdi la curtea regală polonă. Dar atâta se știe că el n'a ajuns la băgăție.

C. Scurtu

CORIJAREA DEFECTELOR

Un tânăr se hotărâse de a se corija de defectele sale și de a se face înțelept. Dar examinându-se serios, el se găsi atât de incapabil de a face binele și atât de deprins la rău, atât de plin de slăbiciuni și de vicurii, în cât și pierdu curajul privind un lucru atât de greu și imposibil, neștiind nici cum să înceapă.

Un bătrân înțelept, căruia îi descoperi starea sufletului său, îl consolă, îl încurajă spuindu-i această parabolă:

«Un om și trimise băiatul la câmp spre a plivi un loc acoperit în întregime de spin și de măracin. Tânărul văzând această muncă aproape imposibilă, îndelungată și penibilă, se desperă de a reuși. În loc de a începe munca, el se eulcă la umbra unui copac și adormi. Și găsind că-i mai bine să nu facă nimic «douce far niente» el nu lucră nimic nici zilele următoare.

«Tatăl său veni spre a vedea ce a făcut fiul său, și găsi pe băiat dormind, înspăimântat de greutatea muncii, pe care nici măcar n'o începuse. În loc să se mănăie pe dânsul, el îi vorbi cu blândete: «Ți cer scumpul meu copil să plivești astăzi numai o coastă bucătică de pământ, ce era aproape a zecea parte din tot locul de plivit.

Ah, numai atâta, o plivesc cu plăcere, zise băiatul, fiindcă-i foarte ușor.

El începu a lucra cu inimă și spre seară lucrul fu terminat. Ei bine, copilul meu, fă atâta în fie-care zi, împărțindu-ți această sarcină, ce ți se părea imensă, și munca va fi pentru tine și mai scurtă și mai ușoară».

Băiatul, ținând seamă de acest sfat,

CENTENARUL RĂPIREI BASARABIEI

Tânăr român basarabean din timpul Hotinului

TOAMNA

*Stropi mărunți de ploae rece bat necontenit în giamuri,
Frânza plopului uscată se desprinde de pe ramuri,
Peste codri triști și palizi suflă vânt de pustiere
Și se nvalue în durerea istoriilor întreaga fire.*

*A plecat privighetoarea, rândunica și cocorii,
Numai vrabia, pilită sub aripa vulturilor,
Scoate capul mic din cuiburi și privește amărâtă
Jalea toamnei care trece lăncedă și mohorâtă.*

*Drumurile prin meleaguri încropite cu noroi
Prea arare le mai trece câte-un car cu patru boi.
Un copil ghebjit în subă udeamnă boii, tremurând
Pe când abia vezi din foale capul babei răsărind.*

*Ziua trece întunecată, iară noaptea lungă este,
Palidă lumina lămpii băgăie pe la ferestre —
Câte-un câine plin de apă cobitor și vâșnic latră
Și-și adună blând unchișul nepoții lângă ratră.*

*Tainic piuește focul aromind povestea spusă
De bunicul dus cu mintea în linerețea lui apusă,
Adorm unul câte unul copilașii fără vină,
Numai tatăl lor de-o parte stă pe gânduri și suspină.*

*Valvătaia se ridică tot mai mare și ligavă
Așternând paloarea morții peste fața lui schilară,
Și cum focul se încearcă cu căldura să-l răsfete,
El, o simte, biet, în suflet, cum stă grija să-l înghețe!*

*Au trecut atâtea ierne peste pleata lui căruntă
Și în toate pătimit-a greu cu sărăciea cruntă,
Astăzi când ascultă iarăși trista toamnei profelie,
Simte cum s'asternă moartea peste inima-i pustie.*

*Tremurând își pune capul între mâinile-i schilare
Și oftează lung, sărmanul! Nu sunt prevestiri grozave
Corbii vor negrească văzduhul și rău-cobitorul câine?...
— Ce-i vor face încă iarnă copilași fără păine?*

Craiova.

P. Ispirescu.

LITERATURA VECHĂ

DE LA BUCUREȘTI LA ROȘIORII-DE-VEDE ȘI ÎNAPOI

de P. Ispirescu

I

Dragii moșului,

Când eram și eu tânăr ca d-voastră, mi-ar fi plăcut și mie să călătoresc, adică, cum se zice, să dau și eu cu nasul prin a lume mare, să cunosc, barem câteva locuri de-ale noastre, românești. Dar, de! omul multe dorește, iar Dumnezeu face ce știe el, adică, cum grăiește zăbătoarea: omul hotărăște, Dumnezeu împlinește. Ba încă odată, nă-aduc a-

minte, a! a! p'aci, era să dau Coștina la spate și să mă opresc drept în Iași; fusă lucrul rămas jos.

Aș fi voit, vedeți d-voastră, să văd și eu cei munți frumoși ai țării noastre. Mi-a fost dat însă ca tocmă la bătrânețe să mi se împlinescă o parte din dorințele tinerețelor.

Și ca să nu mă întindem vorba de surda, căci povestea zice: acum o mie de vorbe un ban nu fac.

În toamna anului 1881, oarecare trebuințe mă chemară la Roșiorii-de-Vede. Nici nu-mi trăznia prin cap, cam în ce parte de loc cade acest oraș.

Cercetând, am aflat că Neica Enache căruțașul este om de omenie; m'am dus de l'am căutat; l'am găsit la locul lor de adunare; ne-am învoit, și a doua zi catrafusele cu bruma luam cu mine, fiind adunate la un loc și legate, am plecat.

Era la 1 Septembrie. Dis-de-dimineață eram gata, și așteptam cu nerăbdare să vie căruța. Nu se făcuse încă ziua bine, și tot ieșeam la poartă, să mă uit în calea lui Neica Enache. Minuturile mi se păreau anii. Mă tot ciudeam, cum de nu mai vine căruța. Vezi că Neica Enache știa el ce face. Voia, vedeți d-voastră, cum a și făcut, hem să mergem în călătorie, hem să nu-și prea ostenească caii, ca să poată fi totdeauna în stare de a călători.

Când, deodată auz: balanga, balanga! Ies la poartă; era căruța lui Neica Enache. Nu mai aveam inimă în mine de bucurie. Părea că nu mai ating pământul cu picioarele.

Nu știu, dragii moșului, dacă veți fi călătorit și d-stră vreodată. Eu însă vă spun drept că bucurie ca aceea rareori se poate simți; parcă-apucasem pe Dumnezeu de un picior, nu altceva. Săream ca un iepure, nu mai căutam la greutatea anilor. Și azi mă mir, de unde și până unde atâta putere. Sprinten ca un copil de 12 ani, m'am suit în căruța, mi-am făcut cruce, am zis: Doamne-ajută! și i, i, i, mișcă la drum, bă-ete!

Auzisem că locuitorii din Roșiorii-de-Vede sunt oameni desghețați, puși de Românași, cum se zice, coborători în linie dreaptă din acele viteze pâlcuri de roșiori, atât de vestite în istoria patriei noastre, împreună cu verzișorii.

Aceasta îmi îndoaia bucuria, știind că merg să fac cunoștință cu niște astfel de oameni.

Când am ieșit din București pe Calea Rahovei, adică a Craiovei, — că pe acolo este drumul la Roșiorii-de-Vede, — se ridicase soarele cam de vre-o două sulji, era, adică, cam șapte ceasuri. Am apucat pe șosea până unde ține ea; apoi pe drumul eroit pe de-a întregul.

Era într-o Marți, și în cel dintâi sat, Bragadiru, în care am intrat, după ce-am eșit din București, ne-am întâlnit cu un popă, care umbla din casă în casă, fiindcă era zi întâi.

Am uitat să vă spun, dragii moșului, că pornind de-acasă, n'apucasem să facem vre-o cincizeci de pași, și numai, iaca! un pui de Grecotei ne iese înainte dintr-o băcănie, cu o doniță goală în mână.

Eă, care mă țin de credințele poporului nostru, vă mărturisesc că văzând donița seacă a Grecoteiului, întâlnind pe popa în cale, de dimineață și știind că ziua plecării a căzut într-o Marți, o cam sfeclisem și mă așteptam la cine știe ce uruzlucuri. Mi-am scuipat în sân, am mai zis un Doamne-ajută! și cu Dumnezeu înainte.

Am trecut apele Ciorogărla, Săbărlu, Argeșul, satele Bragadiru, Climbenci, etc., și am conăcit la han, la Crevenic. Dându-mă jos din căruța, bag de seamă că era No. 13. Atunci mi-a intrat vulpea în sac. Socoteam că trebuie neapărat să mi se întâmple vre-un neajuns, de oarece atâtea semne cobitoare a rău am întâlnit în acea zi.

LITERATURA ESPERANTO

UN SECRETAR DISPARUT

de Richard J. MacLaren

A dispărut secretarul!
De două zile nu mai găsim pe d-l Diplomo, cunoscutul secretar al societății esperantiste din Blankurbo. Luni seara s'a ținut ședința săptămânală obicinuită fără secretar.

Aceasta nu s'a mai întâmplat nici odată, căci secretarul era foarte punctual; nu lipsea de la nici o ședință. A doua zi, colegii lui de comitet se duse acasă la tatăl său spre a-i cere știri despre Diplomo. Dar acolo era zarvă mare, căci de Duminiu seara nu-l mai văzuse de loc, dispăruse. Duminiu seara ca de obicei eși să se preumbe puțin prin împrejurimi, dar nu se mai întoarse. Nu s'a culcat până noaptea târziu, așteptându-l să se întoarcă; l-au căutat chiar și pe drumuri ca pe un copil rătăcit. Când plecă, lăsa vorbă că se va reintoarce cât de curând, căci își va face numai preumblarea obicinuită. Luni nu se ivi, și părintii lui aproape nebuni, ceru sprijinul poliției. E Marți și el nu s'a mai ivit; părintii lui nu au mai auzit nimic de el. „Băiatul meu e mort” zise neconsolabila lui mamă, „știu bine asta”. Amicii lui din comitet intrigați își dădeau osteneala să o consoleze, încurajând-o să spere zicând că în curând îl vor regăsi.

— A avut mulți bani cu el, întrebă președintele?
— Nu, — răspuse ea; — după cum știți nu suntem tocmai bogăți, așa că nu putea avea la el lucruri de valoare și deci nici bani. Nu ț-ar fi omorât pentru a-l fura.

— A avut ceva dușmani?
— Nici un dușman nu a avut fiul meu. E băiat cuminte și era iubit de toți. Ah! Ia! e mort, e mort, asta o știu bine!

— Nu, nu, nu trebuie să zicem asta interveni tatăl. Deseori se întâmplă să dispară persoane și apoi să fie regăsite. Să prindem curaj. Am angajat un detectiv bun, care se ocupă din toate puterile lui să ne găsească băiatul, iar mâine va apare și înștiințări prin ziare. Să sperăm, să sperăm!

Membrii din comitet își exprimă regretele lor către părinți. Nevoind a-l chinui mai mult își luă rămas bun de la ei și plecă pentru ca a doua zi să cerceteze ce s'a mai aflat. În acea zi jurnalele descriau curioasa dispariție a tânărului și toți orășenii discutau cu aprindere faptele posibil întâmplate. Societatea esperantistă a fost obiectul tuturor discuțiilor din cauza intimelor relații ce exista între membri acestei societăți și nefericitul dispărut. În spre seară președintele și cu casierul vizită din nou pe părinți. Tatăl lipsea, iar mama era foarte abătută.

E vre-o veste nouă, întrebă președintele?
— Ah! da! — dar foarte tristă. Mă mir foarte mult, nu-mi pot explica de loc. Fiul meu nici odată în viața lui nu a făcut la nimeni nici un rău.

— Dar trăește? L'a găsit? Unde este? — zise președintele deodată cu casierul.

— Ah! mi-e rușine să v'o spun. Dar mai curând sau mai târziu tot o să știți. Vă voiu lămuri afacerea. Astăzi dimineață soțul meu a primit o telegramă prin care-l spune să vie în capitală, căci băiatul nostru se află acolo aruncat în închisoare.

— În închisoare? Ce crimă a făcut?
— Nu vorbi de crimă! Ce rău putea face fiul meu?
— Dar în telegramă nu spunea ce e închis?
— Vă voiu da-o, să o citiți și D-v., — uite-o.

— Ce doi amici citiră următoarele: „Fiul regăsit în închisoare, vino î-

mediat capitală, te voiu întâmpla gară”.

— Vedeți, continuă nefericita d-nă, că telegrama e trimisă de detectiv. Nu știu nimic mai mult decât D-v., iați totul. Soțul meu fugi repede să prindă primul tren ce pleca spre capitală.

— Dar, să ne bucurăm, zise casierul, amicul nostru e regăsit, trăește, mulțumită lui Dumnezcu.

— În închisoare? — gemu femeia.

— Toate o să se lămurească în curând, zise președintele. Aiți puțină răbdare. Fără îndoială s'a greșit arestându-l și detectivul a chemat pe soțul d-v. în capitală, pentru ca amândoi să se căsneasă a-l libera.

D-na încurajată de cei doi amici se liniști puțin și cu toții discutau despre ceace posibil se întâmplase; când, deodată auzi sunând puternic la ușe.

— Un domn dorește să vă vorbească imediat D-nă, — zise servitoarea.

— Invită-l să intre — răspuse D-na — și întorcându-se către cei doi d-ni care tocmai voiau să plece, adăogă: rămâneți, rămâneți, vă rog de sigur, fără îndoială este vre-un funcționar cu vre-o știre despre această întâmplare grozavă.

— „Bună seară”, — zise funcționarul polițienesc salutând, — care într-adevăr era polițist, pot să vă vorbesc deoparte, adresându-se d-nei.

— „Bună seară”, răspuse d-na mai liniștită. Afacerea se referă la regăsirea fiului meu!

— Da, d-nă.

— Atunci puteți spune totul în prezența acestor doi domni, care sunt bunii amici ai lui ca și ai mei.

— Bine Doamnă, știți că fiul d-v. a fost regăsit în închisoare?
— Da, din nefericire știu.

— A trebuit ca soțul d-v. să fie chemat în Capitală.

— Da, și el tocmai s'a supus cercetării și s'a repezit intracolo.

— Da, și acum ne-a sosit un ordin telefonic de la poliția din capitală ca de urgență să aflăm adresele președintelui și casierului, societății esperantiste locale. Puteți să-mi dați adresele dumneelor?
— Domni pe ale căror adrese le căutați sunt de față.

— Cu atât mai bine, — zise funcționarul, salutând pe cei doi d-ni. Puteți să mergeți acasă numai decât și să vă pregătiți ca să mergem spre capitală cu primul tren care va pleca la ora unu.

Cei doi d-ni erau foarte intrigați, presupunând că poate are intenția de a-i aresta și pe ei.

— Dar în ce mod ne privește pe noi afacerea? — întrebă președintele.

— Nu știu nimic de asta, — zise casierul, — lămurește-ne.

— Nu am nici o lămurire de dat, răspuse scurt funcționarul. Știu numai atât că tatăl d-lui Diplomo cere de urgență ca să veniți. Probabil nu ne rămâne timp tocmai mult pentru ca să putem prinde primul tren. Dacă-l vom ajunge, poate că mâine veți aduce acestor d-ne pe fiul său.

— E adevărat?
— Atunci d-lor, vă rog, vă implor, plecați, plecați, dacă astfel e posibil.

— Plecăm — zise amicii — la revedere, și primind câteva instrucțiuni dela funcționar, eșiră repede din casă...

— Samideani, — zise președintele societății, în adunare; ne-am găsit secretarul! (aplauzele călduroase nu mai conțineau). Aceasta o constatăți prin însăși prezența d-sale. A trecut printr'o situație grozavă, fiindcă jurnalele dau știri nefundate, ba chiar banale de multe ori; cred necesar ca să invităm pe d-sa personal a ne povesti aventura. Aceasta se referă întru cât va la societatea noastră și de aceea d-sa își promise, că astă-seară ne va pregăti un raport detaliat.

Mult iubitul și devotatul secretar se ridică, dar trecu încă mult timp

până când putu începe, mulțumită ovațiilor lungi și zgomotoase cu care-l salută.

— Samideani — zise el, — călduroasele aplauze de bună venire, mă înduioșează mult și pentru aceea vădită simpatie vă mulțumesc din toată inima. Petrecui, nu de mult, câteva zile departe de d-v. — și credeam că nici odată nu vom mai putea lucra împreună și nici chiar nici pentru ceea frumoasă și măreată operă a lui Zamenhof care ne leagă atât de mult însă din fericire trăesc și mă bucur de libertate. Doriți de sigur a auzi ceva despre aventura mea pe care în puține cuvinte vă voiu istorisi-o. Vă amintiți de sigur că eu am dispărut Duminecă. În seara aceea am eșit la preumblare, având de gând să mă întorc după puțin timp.

Aceasta, de obicei o fac singur, Duminecă și totdeauna pe același drum izolat, care duce spre „balla verde” ce se găsește nu departe de casa noastră. Am mers pe jos încet, fumând și bucurându-mă de seara aceea frumoasă. Nimeni nu era pe drum, dar cotind la colț observai o trăsură ce se opri așezându-se pe o lature a drumului. Bănuii că s'a întâmplat vre-un accident trăsuri sau calului și curios fără să bănuiesc, merser înainte.

Apropiindu-mă, observai doi oameni ocupați mult cu cercetarea roților; bănuii că acolo e buba. De sigur că ei nu m'a observat și tocmai când eu ajunsei la vehicul — cei doi oameni bine făcuți se întoarseră iute pe neașteptate mă prinseră și înainte de a mai putea gândi la ceva mă ridică, aruncându-mă în trăsură mă urmară și închiseră după ei porțile. Probabil vizitiul primise din timp instrucțiunile necesare, căci ei ne ducea cu o iuteală teribilă.

— „Foarte bine d-le”, zise unul din captivitorii mei, așezându-se unul alături de mine și celalt în față, „uite, privește revolverul meu, uite-l și pe cel al amicului meu; ochii mi-i purtam când la unu când la altul și constatai că vorbesc serios. Încearcă să fugi și vei fi mort pe oie;

rămâi liniștit cu noi, și îți promătem că nu ți se va întâmpla nimic”!

O grozavă disperare și teamă mă cuprinsese, mă căznii să mă stăpănesc, întrebând:
— „Dar ce voiți de la mine și unde mă duceți? Am puțin bani, dar ceea ce am, vi-l dau cu toată inima împreună cu ceasul și lanțul meu de aur dacă-mi veți da drumul”.

(Va urma).

Din esperanto, de Miluța Simion.

Ilustrația noastră colorată

Prinderea valiului din Rhodos de către italieni

Valiul din Rhodos, Souby-bi, care era și guvernator al insulelor turcești din marea egeică, îndată ce italianii au ocupat insula Rhodos, s'a refugiat pe o barcă militară, împreună cu ofițerii Faix-bey și Anastasos-bey. În largul mării însă barca a fost capturată de vasele italiene. Valiul, cei doi ofițeri și câți-va marinari turci, au fost făcuți prizonieri și imbarcați pe torpilorul „Ostro”. După o călătorie de câte-va ore pe mare, au fost debarcați de pe torpilor pe vaporul „Ducele A-bruzilor” și transportați la Caserta, unde au fost predați autorităților militare. Prizonierii turci au fost foarte bine tratați de ofițerii italieni.

Casă de Sănătate
SPECIALA PENTRU
BOALE DE FEMEII
— SUB DIRECTIA —
Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei
SECTIE SEPARATA PENTRU BARBATI (hemoroidă, hernii, inernii, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)
Strada Sf. Ieremia 8, în dosul Teatrului Național
— TELEFON 2/96 —

VĂPSEA DE PĂR RAPID
GARANTAT ABSOLUT
NEVĂTĂMĂTOARE

Văpșeste imediat părul cărunțit sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpșit. Intrebulațarea mai simplă și mai ușoară ca la orice altă văpșea de păr.

Prețul lei 2.50. La nemulțumire se restituie imediat costul.

BONBOANE ORIENTALE
Parfumează admirabil gura

și distrug orice miros urât al gurei provenit din tutun, dinți stricați sau stomac deranjat.

Cutia 50 bani la drogerii și farmaciile.
Observați marca **Semiluna cu stea**, singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capilogen
SAPUN FLORA (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea magărească, vindecă sigur

Pectosin Steanu

Sticla lei 3. — La drogerii și farmaciile

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neurastenica, histiera, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer Steanu

recomandat de prof. dr. Butchik, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, și alții, ca unul din cele mai puternice reconstituente ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

PURGEN
PURGATIV IDEAL
cu renume universal

De o eficacitate absolută sigură. Cutia cu 25 purgative lei 1.50. Observați ca fiecare pastilă să aibă inscripția: **PURGEN-BAYER**, singurul veritabil.

DURERI REUMATICE
Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți vindecă sigur

PASTILELE
Nevralgine Jurist
Un flacon 2.50

La drogerii și farmaciile

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONAȚILOR SĂI LA 27 MAIU, 1912

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea domitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Mărin V. Ganea*, șos. Mihai-Bravul, 37 și str. Serbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODĂ DE BIUROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile *Gildener Rosenthal & Hascal*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobile *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfeșnice de alpaca argintate și bogat decorate.

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se la 13 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 13 zile.

Una harmonică superioară, burduf dublu, colturile legate, cu 21 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», biurou de import-export, București, strada Smârdan, No. 29 (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial”, cea mai cunoscută fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci marca «Inger», cântăte de cel mai bun artiști.

Un gramofon mare de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

O mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și **Un gramofon** marcă «Melodion Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50; cu sucursale în Pitești și Câmpina.

Un serviciu de lavoar de faianță, compus din cinci bucăți.

O lampă ultima creațiune, model «Cometa Haley», sistem american, cea mai economică și luminoasă.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, 15 (Hotel Princiar).

O jardiniară de metal argintat, cu vas verde. **O fructieră** argintată și aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. — Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă „Naumann” de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni Siedel & Naumana din Dresda, singurile biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la poștele germană și română. Rezentat general: D. Leonida Piorkowsky, București, strada Știrbey-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, frumos gravat. — **O pendulă** mare de perete, frumos ornată și compus din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil.

Un serviciu compus din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **Memoriile Regelui Carol I al României** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.

marcat de Stat. — Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătaie, ultima noutate. **Un ceasornic de biurou** cumpărate de la marele magazin de bijuterie, ceasornicarie și argintarie Jean Schmidt & Const. Stratulat, București, calea Victoriei, 34.

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. — **Una trusă** de manevră, de piele fină și cu necesar de toaletă. — **Trei truse** p. manicare. **Trei pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor. **Trei oglinzi nichelate** pentru masă, cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiară Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezotanu.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și **Un gramofon** marcă «Melodion Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50; cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expres din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. — **Un plug de oțel** cu brazdă, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudauz (Bohemia), reprezentată în România prin marele casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandă Weil Joseph & Co. Succ.», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botetz, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, București, str. Academiei, 25.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».